

田原博通

събрал и записал
ДОБРОМИР ДРУМЕВ

БОЙНИ ИЗКУСТВА

р а з м и с л и н а
СЕНСЕЙ СТЕФАН ХИНКОВ

ФИЛОСОФИЯ, ТЕОРИЯ, МЕТОДИКА И ПРАКТИКА
НА БОЙНИТЕ ИЗКУСТВА

Традицията продължава

Познавах бегло Добромир Друмев от случайните ни срещи при Стефан Хинков. Знаех, че му е ученик и се занимава с бойни изкуства (БИ)* – айкидо. Приятно се изненадах, когато разбрах, че притежава записки от разговорите си със Стефан. Тъй като си беше изпатил от ДС, той не ми е споменавал подробно кой с какво се занимава при него. Събраните интервюта, записките по теми за БИ и преводите на части от важни книги за БИ ме върнаха 40-50 години назад, в моята младост.

От интервютата със Стефан се вижда неговата гледна точка за появата и развитието на БИ в България – как се зараждат, кой ги развива и през какви перипетии преминава създаването на джудото – през борбата му със самбото, за да се утвърди като спорт у нас.

Във втората част са записките на Д. Друмев за неговите срещи-разговори със Ст. Хинков. В тях са изложени идеите и методите на подготовка на неговите учители Петър Константинов, Хван Джън Нам, Хироаки Когуре** и много други, а основната им част представя вижданията на Стефан Хинков за философията, теорията, методиката и практиката на БИ. Тези записки са правени, когато Д. Друмев, на 25 години, започва да води група по айкидо. Стефан Хинков много се е безпокоял, че Д. Друмев не е подготвен и му е казал: „Ти си още много млад и не си още готов!“. Опитвал се е да запълни празнините в неговите знания – как се прави школа, какви са взаимоотношенията в школата, как се изграждат основите на БИ, каква е методиката за преподаване и т.н.

Трудовата кариера на Д. Друмев преминава в Централния институт по изчислителна техника и технологии (ЦИТТ) – София, ГЩ на БА – инструктор по СРБ и НСО. Той е и доктор към НСА „В. Левски“ и като научен работник, ме попита дали да не реструктурира записките си по теми. Пре-

* В книгата терминът „бойни изкуства“ е изписан предимно с абривиатурата БИ. – Бел. ред.

** Хироаки Когуре Сенсей е учил при Кенджи Томики Сенсей в Waseda University през 1950 г. Понастоящем е 8-ми дан и е директор на Айкидо Асоциацията на Япония (JAA). Усилията на Х. Когуре Сенсей са насочени към развитието на айкидо в духа на Кенджи Томики Сенсей и Хидео Оба Сенсей. – Бел. авт.

поръчах му те да запазят първоначалния си вид, въпреки че в тях има материал за три книги, и четейки ги, всеки да вземе важното за него. Да, в записките има повторения, но това са едни и същи неща, погледнати от различни гледни точки и за мен тези повторения са ценни. Също като при изграждането на голям 3D пъзел, тук Стефан е сглобявал идея след идея, за да представи реалистична и професионална картина за практикуването на БИ.

В третата част на книгата са откъси от преводите на важни за Стефан текстове от книги за БИ, интервюта с майстори и коментарите му към тях. Спомням си, че имаше време, когато той ни събираше всяка неделя, за да четем трудовете на Харисън, К. Мифуне* (изядохме го с кориците) и много други. Тук са някои от тези важни текстове.

На въпроса на Д. Друмев, защо му казва всичките тези работи и го кара да ги записва, Ст. Хинков му отговаря: „Да знаеш! Много трудно се прави традиция. Един прави един. Трябва да си запознат с тези работи“, а също така: „Записвай ги тези работи, защото по-нататък все някой може би ще ги използва, ще стъпи на тях и ще ги разгърне!“

Като цяло книгата на Д. Д. няма аналог в литературата по БИ у нас. Благодарен съм му, че ме послуша и запази формата на записките такава, каквато е в оригинала, и така е запазил и всяка частица от споделения с него опит и мъдрост на Стефан. Дано се сбъдне мечтата на Стефан – да се развиват БИ по правилния път и да има у нас самостоятелен научно-изследователски институт за изследване на проблемите на БИ.

Как се тренираше някога

През лятото на 1957 г. прочетох във вестник обява, че се образува група, която ще тренира джудо. Желаящите трябваше да се запишат в стая на 4-ия етаж на ЦС на БСФС. В посоченото време бях там. Подложиха ме на тест за гъвкавост и ОФП. Попитаха ме какво съм тренирал, кога и къде, използвам ли някакъв чужд език, какво е отношението ми към физиката и към различните видове изкуства. Обясних им подробно.

По това време аз бях студент в Консерваторията. В училище (Десето в София) мой преподавател по физкултура беше Ангел Варсанов, заслужил учител, изучавал джу-джуцу в Италия преди войната. Той беше направил една група, в която взимах дейно участие. А. Варсанов беше написал кратко ръководство за самозащита от около 30–40 страници. Успоредно с то-

* Кюзо Мифуне (1883–1965) – японски майстор на бойните изкуства, 10-ти дан Кодокан джудо, наричан „Богът на джудото“, и награден за развитието и разпространението на джудо с ордена на Изгряващото слънце. – Бел. ред.

ва, заедно с мои съученици, се упражнявахме също и по книги – на Тричков за джу-джуцу, на Ървин Ханкок, на Руменов „Уроци по самозащита за армията“, самозащита от Матраш. Тренирах също така и бокс при Замората в ЦДНА. Участвах и в отбора по гребане за младша възраст (1954 г.) и с него станяхме софийски юношески шампиони. Имах спечелен национален конкурс по физика. Използвах свободно руски, френски и английски.

Приеха ме в групата от шест души, която се водеше от Ст. Хинков. Тренировките се провеждаха в малка зала на първия етаж в старата сграда на ВИФ на „Тина Киркова“ (сега „Гургулят“) – всеки ден от 16,30 до 20 часа. Една част от групата бяха студенти във ВИФ. Тренировките започнаха с падания и ходене. След няколко месеца учехме уки гоши. На това хвърляне Ст. Хинков направи демонстрация с двама ученика – 67 хвърляния за една минута. Тренировките му бяха разнообразни. Освен паданията сам и с партньор, той използваше и каскадьорски падания от дъска на височина около 2–2,50 метра (височината на шведската стена). Наблягаше особено много на двата начина на движение – „аюми аши“ и „цуги аши“, начините на хващане на „джудогито“ на партньора – „куми ката“, принципите за извеждане от равновесие в стойка и в партер – „кудзуши“, преходите от стойка в партер и обратно, принципите за подготовка на тялото на партньора за провеждане за някакъв вид техника – „цукури“, необходимостта от взривно действие при „каке“. Тренировките бяха доста натоварени. Например, след падания по 300 бройки всяко – напред, назад и на страни, започваше основната техническа част. В края на тренировката трудно намирахме вратата на съблекалнята. Всички техники бяха обяснявани подробно и обучението се провеждаше по японската кю-дан система. Наблягаше се на концентрацията в хара, както и на посоките и начините на извеждане на партньора от равновесие. Методически Стефан използваше договорени практики и рандорита. Обръщаше се внимание на работата на главата, защото тя тегли цялото тяло. След като натрупахме малко технически багаж, любимата му методика беше до около 500 влизания в партньор (дясно и ляво) със съпротива, а после и с партньор, който държи първия отзад, за пояса, за да не излети (учи коми или буцу кари).

От края 1957 г. до септември на 1959 г. бях в казармата. След като се уволних, се обадих на Стефан и започнах да ходя и на тренировките на Хван Джън Нам, който беше маскиран като студент във ВИФ. Редувах тренировките при Стефан и Хван – бяха в различни дни. Тренировките на Хван включваха по 2 часа предварително самостоятелно скачане на въже и гъвкавост и още по 2–2,30 ч. тренировка на техники с него. Двамата, Стефан и Хван, като че ли мислеха по един и същ начин! Хван беше много бърз и гъвкав и владееше тялото си до съвършенство. Техниката му беше такава, че ако не си я видял, не можеш да си я представиш. По това време имаше младежки банди, които тероризираха хората в някои градини и

паркове в София. Използваха за боксове болтовете от траверсите на влаковете. Някои от трениращите помогнаха на милицията да ги неутрализира.

През 1961 г. Хван си замина за Корея. В рамките на година се появиха Татеока, 6-ти дан по джудо, и М. Венер, 3-ти дан джудо и 3-ти дан айкидо, даден от М. Уешиба*.

Те преподаваха айкидо и по-скоро айки-джуцу.

През 1964 г. Комисията по джудо към БСФС ме изпрати като треньор по джудо в Полувисшия институт по съобщения (ПИС). През 1968 г. защитих 1-ви дан по джудо и получих официални треньорски права. До 1972 г. бях треньор в „Академик“ – София по джудо и айки-джуцу. Същата година записах аспирантура във ВМЕИ – София. През 1975–1976 г. заедно със Ст. Хинков водихме група в студентските общежития. След това пътищата ни в практикуването на БИ се разделиха, но ние си останахме приятели и съмишленици в областта на БИ и „Книга на промените“ („И-Дзин“**).

Трудовият ми път премина в Института по съобщителна промишленост, на който бях и зам.-директор.

Емилиан Пипанов

Базовата подготовка е важна***

Да се напише рецензия върху размислите на гений не е лесно, но аз ще се опитам да я напиша.

Трудът, който е написал д-р Д. Друмев под диктовката на Стефан Хинков, дава много ценна информация на тези, които се интересуват от бойни изкуства. Бойните изкуства са много сложна материя и хората, които практикуват и преподават бойни изкуства, трябва да знаят, че неправилното им практикуване води до големи усложнения на здравето.

В монографията, която е съставил д-р Друмев под формата на въпроси и отговори, са изложени много важни принципи при практикуването на бойни изкуства. Най-важното според мен са така наречените „основи“, които са фундаментът, базата, върху която се гради всяко бойно изкуство.

* Морихей Уешиба (1883–1969) – майстор на бойните изкуства, създател на айкидо. – Бел. ред.

** „И-Дзин“ – един от най-старите китайски трактати, повлиял конфуцианската, даоистката и будистката философия. – Бел. ред.

*** Рецензия върху „Размисли на Сенсей Стефан Хинков за бойните изкуства“. – Бел. ред.

Стефан Хинков имаше исполински ум и дълбоко разбиране за Истока. Той смяташе, че „основите“ на бойни изкуства са цял самостоятелен раздел, който трябва да се практикува предварително, преди изучаване на другите им страни: техника, комбинации, договорена практика, тактика, рандори, състезание. Някои школи изучават основите заедно с другите страни на подготовка. В предложената ми книга са засегнати и много други въпроси, но най-ценното и стойностно са обясненията какво са „основите“ (базовата подготовка) за японските бойни изкуства. Лично аз за четиридесет и шест години практика, като треньор и преподавател, не съм срещал никъде такова понятие като „система за трениране на основите“.

В добрите, японските учебници по бойни изкуства – например при джудо, в първите страници са дадени упражнения като падания, стойки, придвижвания, завъртания на тялото, хват, извеждане от равновесие, а при карате – основните стойки, придвижвания, удари и блокове. Обаче само в тази книга се отговаря на въпроса подробно какво са основите.

Смятам, че с това трябва да се започне обучението на практикуващите по бойни изкуства. За съжаление, този много важен въпрос беше осветен много късно, но пък следващите поколения, ако се интересуват, могат още в началото на пътя си да знаят отговора на нещо толкова важно.

Самият Стефан Хинков беше на мнение, че без „основи“, практикуващите бойни изкуства могат да стигнат максимум до първи-втори дан. Тези обаче, които са учили и тренирали основи поне пет години, те ще стигат високи нива – над седми и осми дан. Той казваше, че на Изток задължително се започва с изучаването и тренирането на „основите“ във всяка школа по бойни изкуства.

В книгата са описани и „основите“ в школата на Хван като работа с въже, бухалки и джеги. За съжаление, системата на работа с тях не е детайлно разработена, както и всеки уред какво качество изгражда. Изказани са различни мнения на майстори по бойни изкуства, учители на Стефан Хинков, за принципите на тренировка по бойни изкуства.

Впечатляващи са познанията, дълбоките разбирания и мненията на Стефан Хинков за различните духовни учения като йога, ци-гун, шаманизъм и връзката им с практикуването на бойните изкуства.

В книгата има и липсващи звена. Първо – липсва подробна система за методиката на тренировка по бойни изкуства. Второ – каква е ролята на духовните системи на Изток при практикуването на бойни изкуства, като йога, ци-гун, идеаторна тренировка, шамански практики и в кой етап на тренировка кои техники от тези системи се практикуват. За жалост, интересуваният се последовател трябва сам да си отговори.

Въпреки тези нерешени въпроси трудът е много ценен и не бива да бъде променян, защото дава вижданията, прозренията на един гениален и просветлен българин по въпросите за тренирането и практикуването на

бойни изкуства. Надявам се този труд да бъде полезен за бъдещите последователи.

*г-р Евалд Алберт**

Приносът на Стефан Хинков

Четейки записките и текстовете с наставленията и разсъжденията на Сенсей Стефан Хинков, надлежно записани от Добромир Друмев („Думите отлитат, написаното остава“), неволно се върнах много години назад във времето – в 70-те години на миналия век, когато започна моят път в бойните изкуства.

Всъщност познавам Стефан Хинков от 1975 г., когато тренирахме в различни групи и клубове джудо, джу-джуцу, айкидо и карате къде легално, къде нелегално. От това време се познаваме и с Емил Пипанов, учил съм и от него неща от системата на Хван Джън Нам – беге-те-кион (джеги, бухалки и въже, както и други неща). Това бяха пионерските времена за бойните изкуства у нас, добре описани от Хинков за началото на Федерацията по джудо. Когато се запознах с написаното за този период (той всъщност обхваща и един по-ранен период от 60-те години) и за проблемите във Федерацията, останах с впечатлението, че то сякаш се отнася за една друга федерация – тази по у-шу/кунг-фу, създадена с моя помощ 30 години по-късно от съвсем друго поколение хора, но със същите проблеми, боксвания и пречки (вътрешни и външни фактори), някои от които продължават и до сега. Все пак вече направихме (през 2013 г.) и втора, доста по-стойностна федерация за китайски бойни изкуства – Българска федерация по кунг-фу и тай-чи (БФКТ). Това компенсира донякъде негативите на първата федерация.

За бойните изкуства, с които се занимавам близо 46 години, съм имал различни учители (наши и чужденци) и то от най-високото ниво (с високи майсторски степени от 7-ми дан нагоре!), но Сенсей Стефан Хинков е безспорно една от най-ярките личности и с най-голямо влияние върху личното ми развитие. Той беше и една от причините да се прехвърля от японските в китайските бойни изкуства и да специализирам в т.нар. „вътрешни стилове“ (ней дзя) на кунг-фу, за което съм му безкрайно благодарен. Самият Хинков е практикувал на времето с изтъкнати майстори на кеч, джудо, джу-джуцу, айкидо и беге-те-кион и това беше сложило своя качествен от-

* Евалд Алберт е главен асистент към катедра „Борба и джудо“ в НСА „В. Левски“, София. – Бел. авт.

печатък върху неговото майсторство и педагогически умения. По-младите поколения, занимаващи се с бойни изкуства, почти не са чували и не знаят нищо за живота и делото на Сенсей Стефан Хинков. Тази книга е добър повод това да се промени и те да научат повече за първите в бойните изкуства у нас, за тези, които проправяха буквално пъртина за следващите поколения. Те трябва да се поучат от нашите грешки и лутания и да не ги повтарят.

Стефан Хинков беше мой учител не само в бойните изкуства, но също така и в българистиката, източната философия и езотериката, в които имаше задълбочени и огромни познания. Той беше корифей в някои области и всестранно развита личност – владееше няколко езика, беше майстор на бойните изкуства, философ, езотерик, математик по професия, изтъкнат шахматист и бриджър, познавач на йога, дзен/чан, даоизма и тантра, познавач и на древната българска история, експерт в семиотиката и идзинистиката – науката за древната китайска „Книга на промените“ („И-Дзин“). Неговата огромна библиотека, състояща се от около 30 000 тома, както и умението му да се ориентира безпогрешно в нея, бяха повод за възторг, искрена завист и притегателна сила за адептите и интелектуалците, които го посещаваха по един или друг повод. Тогава, през 70-те и 80-те години на XX век, около Хинков се изгради ядрото пионери, които по-късно положиха истинските основи на бойните изкуства у нас. Тренираше се, експериментираше се, превеждаха се важни книги за бойните изкуства, размножаваха се, обсъждаха се, водеха се дискусии и т.н., което даде огромен първоначален тласък и творчески импулс. Още пазя в библиотеката си някои от тези книги на Самиздат, написани на машина или циклостил, копирани на ксерокс и добре подвързани с твърди корици. По онова време автентичната информация и книги за бойните изкуства бяха много оскъдни, а времената бяха такива, че МВР и ДС забраняваха да се практикуват от цивилни лица бойни изкуства (с малки изключения за джудо, самбо, бокс и борба). Другото беше забранено и с ограничен достъп.

Хинков, определено даде насока, и то правилна, на много хора у нас в различни бойни изкуства, като се почне от джудо и джу-джуцу, та се премине към айкидо, таекуондо, карате и кунг-фу/у-шу. При това Хинков постигаше голяма дълбочина в разбирането си за тях и се интересуваше не толкова от техниките и „хватките“, колкото от принципите, истинската традиция, систематизацията, философията и психофизическата тренировка, която е в пъти по-важна от едностранчивото трениране единствено на тялото. Той наблюдаваше на това, че усилията трябва да се прилагат в правилната посока – другото вреди. Това съвпаднаше до голяма степен и с моето разбиране, че излишното напъване и псевдосамурайската дисциплина могат да ти докарат само хемороиди, а не желания резултат, но това е една друга тема...

Хинков беше широко скроен и разглеждаше бойните изкуства като едно дърво с различни разклонения (ако трябва да сме точни – стотици разклонения), но с общ корен, чиято истинска същност почива на общи принципи. Той обичаше да казва: „Повечето практикуващи у нас се увличат в една система и не са способни да видят нещо друго“. Дори по-лошо: „Тук, в България, всеки гледа да създаде система, а не гледа какво са казали и постигнали другите майстори. Аз цял живот гледах и се учех какво правят другите“. Добромир Друмев правилно отбелязва, че при изследванията на бойните изкуства Стефан Хинков се е стремил да не влага нищо свое, а да намери причините, породили това или онова бойно изкуство. Приносът на Хинков в бойните изкуства е в систематизацията на нещата, но тя е и възстановяване на стари неща от традицията.

Записките и наставленията на Сенсей Стефан Хинков със сигурност ще раздвижат застоялите пластове в средите на бойните изкуства у нас. Не съм убеден, че всичко казано ще бъде разбрано, но със сигурност ще има хора, които ще се стресират, много майстори ще бъдат извадени от равновесие и ще бъдат принудени да се замислят над онова, което практикуват, и дали го правят правилно. Други със сигурност биха се присмели на разсъжденията и биха махнали с лека ръка подигравателно. За тези, последните, бих припомнил думите на Лао-дзъ (Боян), който в „Дао дъ дзин“* казва: „Възвишеният чуе ли за Пътя, поема по него. Посредственият чуе ли за Пътя, ту тръгва по него, ту го изгубва. Низшият чуе ли за Пътя, гръмко се разсмива. Ако той не се разсмиваше, това нямаше да бъде Пътят!“...

На някои книгата може да им се стори прекалено теоретична, суха и скучна, но те ще сгрешат. Подчертавам, че зад тази систематизирана и обобщена теория от принципи на бойните изкуства стоят години и години на тежка практика и сериозен анализ, пречупен именно през практиката. Стефан Хинков изтъкваше, че бойните изкуства съдържат три важни компонента – физика (биомеханика), енергетика и психика. Според него, а и според някои от най-висшите майстори, може да се прескочат първите два (имаам предвид не като етапи, а като задълбаване и приоритет) и директно да се работи с психиката. Един от учителите на Хинков – грандмайстор Хван Джън Нам, 10-ти дан беге-те-кион, 6-ти дан таекуондо, 4-ти дан джудо и 2-ри дан кендо, казва следното: „1000 години да играеш едно упражнение, няма да има полза, ако не си вложил психиката си в него!“

По скромното ми мнение книгата съдържа идеи и насоки за поне 4–5 дисертации в областта на бойните изкуства, които могат да бъдат разработени от млади и талантиливи хора, свързани с педагогика, спорт, психология, биомеханика и други, било в НСА „В. Левски“, СУ „Св. Климент

* Виж „Книга за Пътя и Постигането“, Лао-дзъ. ИК „Кибеа“, 2013. – Бел. ред.

Охридски“, Великотърновския университет или други университети, имащи такива специалности.

Ще завърша със знаменитите думи на Сенсей Стефан Хинков, изречени в типичния му стил – полушеговито, но истински сериозно: „Практикуването на дадено бойно изкуство няма да ти реши проблемите – то ще ги задълбочи. Ще видиш себе си по-ясно. Има много други пътища за усъвършенстване, но и бойните изкуства са хубав път. Колкото по-високо е целта ти, толкова по-високо ще стигнеш!“...

сифу g-p Дориян В. Александров,
7-ми дан кунг-фу, черен пояс по карате и джу-джуцу

Моят спомен

За някои беше Хинича, за други Съра, за трети Стария, а за мене – чичо Стефчо. Имах шанса да израсна в непосредствена близост до неговата къща. Бабите ми, лелите на баща ми, разправяха за него, че като дете бил доста странен, защото не излизал често да играе и четял книги, докато ходи по улиците.

Бях ученик в средния курс, когато за първи път го посетих, естествено, след препоръка от мой по-голям съученик. Идеята беше да му дам една книга, с която Стефан Хинков да се запознае. Беше дебела „тухла“ на френски от Хаберзетцер*.

Очевидно Хинков бе уведомен за мене, благодари ми и ме помоли да мина след два-три дни, за да върне книгата, след като я преснима. Тогава още нямаше ксерокси, а само циклостили и фотографски снимки. Така започнаха посещенията при странния съсед и праговите тренировки. Бяха прагови, защото посещенията се ограничаваха само до прага на външната врата, от външната страна, а бяха тренировки, защото това продължи пет години. И така, 5 години не бях допуснат в къщата. За тогавашна България, когато почти нищо не се заключваше, такова поведение изглеждаше странно, дори подозрително, защото пораждаше всякакви съмнения и догадки. Често се чудех какво толкова крие този човек, дали има нещо тайно у тях или пък хора, които не трябва да бъдат виждани. Истината е обаче, че този брадат мъж, с остър поглед и коремче като на Буда, нито за миг не ме накара да се почувствам унижено, обидено, не ме отблъсна, просто някак си всичко ставаше естествено, до прага и – това е. Най-неочаквано, по време на една отпуска от казармата, бях допуснат директно в ка-

* Роланд Хаберзетцер (р. 1942) – майстор по бойни изкуства и автор на повече от 60 книги за тях. – Бел. ред.

бинета. Спомням си, че тогава ме втрещи количеството книги, безметежното спокойствие на обстановката и ненатрапчивото усещане за преценка от страна на Стария. В никакъв случай не бе осъдително, просто преценка, наблюдение и проверка. В стаята се носеха ухания, пушеха някакви клечки, приятна и твърде странна миризма. Тогава все още нямаше индийски магазини и не бяхме виждали миришещи пръчици.

Връзката с този човек продължи около 35 години, до неговата смърт, от които години, както казах, пет изминаха в периодично стоене пред прага. През този период чух за чичо Стефчо какви ли не истории и легенди, някои от които според мене си бяха чисти безумия и измислици. Но, за да не преценявам кое е вярно и кое не, ще споделя само лични изживявания.

Чичо Стефчо е споделял, че като дете често се е питал защо хората лъжат и не ги е разбирал. Лъжата била пълна глупост, защото всичко се виждало. Естествено, тогава той все още не знаел, че другите нямат неговата способност за виждане.

Веднъж, не помня в каква връзка, го попитах кое е първото, с което са започнали тренировките при Х. Когуре. Той ми каза: „Познай“. Падания, не, хвърляния, не, хватове, ключове, душене, удари? Казва „не“ и леко се подсмива. Е, питам, тренирали ли сте изобщо, той се смее. Започнахме, вика, с поглед. Какъв поглед бе, чичо Стефчо, а той: „С поглед“, и се забавлява на недоумението ми. Няколко дни по-късно го попитах за упражнения с очите, вече бях попрочел едно-друго за погледа. Питам за упражненията, а той все едно не ме чува, седи, закрива с ръка лицето си. Внезапно ръката падна и пред мене се появи страшен поглед. В същия миг усетих физически удар в областта на корема, издадох стон от болката и облегалката на стола ме спря, за да не се катурна връз кревата зад мене. Чичо Стефчо ме гледаше с поглед, който никога няма да забравя, без мигане, с каменна физиономия. Започнах да се хиля, без да ми беше смешно, чувствах се ужасно неловко. След миг изражението на Стария отново придоби мекото и приятелско излъчване, на което обикновено бях свикнал. Усетих как от рамената ми падна огромна тежест. Обстановката отново стана спокойна и непринудена. Викам: „К’во стана?“, а той: „Показах ти удар с поглед“.

Един път бях свидетел на някои от тренировките с Добри (Добромир Друмев). Чичо Стефчо пипне тук, чукне там, а Добри охка и се усуква, като че ли го удря ток. После го питам: „Е, добре де, чак толкова ли не понасяш болка?“, а Добри: „Понасям бе, и хем знам, но е изненадващо и неовладяемо болезнено, а и за много кратко“. Друг път чичо Стефчо пита Добри как правят това, как практикуват онова и в следващия момент: „Ами то вие, без да се научите да се бутате, няма как да направите нищо. Я, Вальо, ти застани пред книгите, за да не съборим библиотеката и дръж Добри“. Бутва го и той се блъска в мене с огромна сила от четири-пет метра разстояние, а ръката на Стария е опъната. Видимо движение на тялото не е имало.

Често, докато бях студент, проверявах дали чичо Стефчо спи. Знам, че при него е имало хора до късно, и знам, че угасне ли лампата, може и да спи. Глождеше ме да го хвана, че е загасил. Ставам в два, свети, в три – също, в пет пак. Бая пъти се пробвах да го сгация, кога след купон се връщах, кога просто за спорта, сещам се и отивам, но не. Според мене наистина имаше огромни периоди, през които изобщо не спеше, но не му личеше.

Една от типичните ситуации при него беше придремването. Наоколо му – народ, говорят, а той видимо спи, но е в час с целия разговор. Току отвори очи и пусне някой коментар, а после, все едно нищо, пак спи.

Типични отговори на Стария бяха: „Направи това и това и ще разбереш, аз нищо не знам по въпроса“. Е, как бе, чичо Стефчо, нали ти каза на това това и това, а той: „А, не знам, нищо не помня“ и леко се подхилква.

Бях в четвърти курс, когато за първи път получих отговор от чичо Стефчо на въпроса какво е медитация. Тогава проумях, че мисловният процес е квантов и сериозната работа започва след усещане на мига на поява на мислите.

Мога да споделя това, което знам за методиката му за „И-Дзин“. Блъскайки главата си с някакви комбинаторики в „И-Дзин“, един ден го попитах: „Добре де, знанието е безкрайно. Как успя да стигнеш толкова далече?“. Нямах реакция на въпроса, но аз бях спокоен, защото вече бях свикнал чичо Стефчо да мисли и преценява какво точно да каже, което да ми е максимално полезно. След като запали цигара, затвори очи и помълча доста време, започна: „Дълго време, години, бях като тебе, комбинаторики, комбинаторики и нищо. Да, много работи видях, но не достигах до същностни изводи. Затова оставих всичко и започнах да гледам книгата. Само я гледам, без мисъл, без емоция, без нищо. Дълго време не се случи абсолютно нищо, но в един момент чертите ми „проговориха“. Тогава разбрах какво означава символ и тогава започнах да атакувам проблема по същина. След това трябваше от интуитивно да сляза на интелектуално ниво, за да изкажа нещата с думи“.

Чичо Стефчо притежаваше уникалната способност да говори просто и разбираемо за сложни неща. Искрено съчувствам на dragия читател, който не познава Стария, защото покрай смисъла в текста на Добри има редица парабостоятелства, интонация, невербални въздействия, паузи след риторични въпроси, ритмика на говора, звукови наблягания, които няма как да се предадат на хартия.

Приятно четене.

г-р Валентин Кирилов,
невролог

Да построиш сградата на бойните изкуства

Не съм си и помислял, че в живота ми ще настъпи момент, в който ще мога да чета такъв труд и то създаден от българин с главно „Б“. По принцип, ние, българите, сме склонни към величаене на чужди авторитети. Каним ги, плащаме им и после се пръсваме от гордост, че сме имали този или онзи в доджото си. Питам се кой ли от нас, от новото поколение учители по бойни изкуства, бе така далновиден да покани Хинков Сенсей не за семинар дори, а просто да си поговори с него на тема бойни изкуства. Задъхани в поливане на собственото ни его, пропуснахме шанса да общуваме по-дълго и дълбоко с него.

Величествен човек, гений с енциклопедични теоретични и практически познания в бойните изкуства, главен виновник за развитието им в България – това беше Стефан Хинков Сенсей.

Изчетох труда на Д. Друмев със смесени чувства и бях удивен от информираността и познанията на Хинков Сенсей. Не ми е много ясно как само за един човешки живот е възможно да се приеме, задържи, осмисли и предаде цялата тази информация. Не съм съгласен с някои от разбиранията му, свързани с айкидо, но съм щастлив, че разсъжденията му ще излязат от тетрадките на Друмев Сенсей и ще взривят заспалото ни общество. Направиха ми огромно впечатление разсъжденията му за изучаването на основите в бойните изкуства. Имам 30-годишен опит в айкидо практиката и почти никой и никъде не се интересува от този аспект. А как е възможно да построиш сградата на бойните изкуства, без да имаш здрава и осмислена основа? Другото, което изключително много ми хареса, е разбирането на Хинков Сенсей за последователността в изучаването на едно бойно изкуство. Започва се първо от/с основа – физическа и техническа – и чак след това – изучаване и практикуване на различните аспекти в енергийната част на БИ.

Накрая, едно голямо благодаря на Добромир Друмев Сенсей за решението му да сподели записките си от обучението си под ръководството на Хинков Сенсей. Това е огромен жест от негова страна към цялата общност на бойните изкуства в България, показващ висотата на неговото лично и духовно развитие. Надявам се, че съвсем скоро той, като един от най-близките му ученици, да даде и своето тълкуване на труда на Хинков Сенсей.

*Ег Тензен Германов**

* Основател, президент и шеф инструктор на БАА и на Тендокан Интернешънъл, 6-ти дан „Айкикай“, Дзен свещеник – Дхарма наследник (Dharma successor) от Дзен обществото на бялата слива (White plum asanga).

Как стигнах до Стефан Хинков

Как стигнах до Стефан Хинков? Как му станах ученик, а след много години и личен ученик (учи-деши)? Отговорът е много прост: трудно, като преминах през незабравими изпитания. Как започна всичко? Както казват в романите, всичко започва заради жена. Е, тогава тя си беше още момиче, с име на цвете. По това време свирех на цигулка и бях знаменосец на училището. Обичах да карам колело, имах балканче и се спусках по урвите на Сините камъни. Сега му казват планинско спускане.

Момичетата от класа ме харесваха, защото четях различни книги и списания – „Космос“, „Наука и техника“ и други, и защото имах отговор на всички въпроси. Прякорът ми беше „Даскала“, като на Добри Чинтулов, още повече че къщата му беше в нашата махала. Всичко това пораждаше завистта и враждебното отношение на едно мургаво момче от малцинството. То харесваше същото момиче. Започна да се заяжда с мене и в междучасията се стигаше до бой. Вероятно мислеше, че такъв е начинът за привличане на момичешкото внимание. В повечето случаи надделявах аз, но той организира групичка, която редовно ме причакваше преди и след училище. Така денят започваше и приключваше с бой. През някои от междучасията аз си го връщах и схемата се повтаряше. Всичко продължи около година.

Родителите ми бяха известни общественици в града. Майка ми – учителка, а баща ми – икономист. На тях не казвах нищо, а скъсаните дрехи, охлузванията и травмите обяснявах с футбола. Знаете, тази игра е много травматична.

Бях принуден да търся изход от ситуацията и реших да се запиша на тренировки по джудо. Така, постепенно започнах да заяквам, но скоро разбрах, че джудото не може да ми помогне в боя с групичката. Все пак не спирах да тренирам, но търсех и нещо друго. Чух, че в града има човек, който води тренировки по карате, но само за служители на милицията. Използвайки връзките на баща ми, успях да се свържа с един следовател от полицията, Димитър, който ме запозна с първия ми учител – Венци. От него разбрах, че той има учител – Жоро, който от своя страна има „голям“ Учител в София. И започнаха мечтите за София и за Големия Учител.

При Венци тренирах около две години, след което постъпих войник. В казармата продължих да тренирам с приятели, а през отпуските – с Венци. След уволнението кандидатствах във ВМЕИ – София с идеята да стана ученик на Стефан Хинков (вече знаех името на Учителя).

Венци е човекът, представил ме на Жоро (16.10.1983 г.), а за това специално му отидохме на гости. Проведохме дълъг разговор, темите бяха различни – бойни изкуства, йога, философия, хранителни режими и др. После Жоро говорил със Ст. Хинков за мене и го помолил да ме види. Жоро уговори срещата, даде ми точния адрес и ми каза кога да се представя на

Стефан Хинков, а Венци написа писмо с обща характеристика за мен, силни и слаби страни, интереси и т.н.

И най-накрая на 27.11.1983 г. в късния следобед (17.15 ч.) бях в София на ул. „Цар Самуил“ № 13. Качих се на втория етаж и звъннах. Отвори възрастен човек с дълга сива коса и погледът му ме „закова“, буквално замръзнах. Все едно, че нещо ме тласна назад, щях да се свия и да рухна. Мисълта ми просто спря. (Подобен поглед срещнах още само веднъж, при папа Йоан Павел II, когато целунах пръстена на ръката му.)

Предварително бях подготвил реплики, че съм този и този, кой ме праща, но в момента не можех нищо да кажа. След миг се окопитих: „Аз съм Добромир Друмев от Сливен. Бате Жоро ви е говорил за мене“.

Стефан Хинков ме покани да вляза в кухнята и ме попита: „С какво мога да ви бъда полезен?“. После поговорихме около 20 минути, като още в началото той премина на „ти“ и накрая каза: „Обади се след десет дена, не тази, а по-другата седмица“.

И така, не тази, а по-другата седмица, седмица след седмица, мина половин година. Всяка събота или неделя ходех и го молах, но нищо, само: „Ела по-нататък!“. Накрая започнах да се отчайвам, защото ако не станех негов ученик, цялото ми следване се обезсмисляше.

Най-неочаквано една събота Стефан Хинков ми каза непременно да дойда на 22.03.1984 г. Допусна ме в кухнята, все още не влизах в канцеларията с библиотеката. И именно тогава започна. Какво мислите започна? Откриване на тайни или показване на техники? Не, нищо подобно. Той поиска да опиша и да запиша какво точно съм правил, как съм тренирал. Около година, аз

в кухнята чета на глас теория и практики на бойните изкуства, философия, хранене и т.н. (имах ги запазени записките), а той слуша, пуши и периодично „задремва“. Пепелта от цигарата му никога не падаше, факт, който през годините впечатляваше много хора.

След много време го попитах:

– Чичо Стефано, защо ми загубиш шест месеца, като ме връщаше?

Отговорът му ме отрезви:

– За срока от 30 години, през който ще работим, това е нищо. Трябваше да те проверя и да започнеш да тренираш най-важното нещо по пътя на бойните изкуства – търпението!

– А защо ме накара да ти чета лекции за бойните изкуства? Това бяха детински работи.

– Ти беше като препълнена чаша. Не можех нищо да ти кажа, докато не станеше изцяло празен.

Така тренирах, пишех и изнасях лекции. Но с течение на времето, бавно и постепенно, започнах да „затихвам“. Вече не бях сигурен на какво да наблягам в тренировките, а методически се оплитах все повече и повече. Накрая неизбежно си признах: „Не знам какво и как да тренирам“. Едва тогава Стефан Хинков ми даде първото практическо упражнение. Беше повече от елементарно. Той ми каза: „Ходи по линия“.

– Как да ходя по линия?

– Ами начертай една линия и ходи по нея.

Това беше всичко, повече не ми обясни нищо. Последваха шест месеца ходене по линия. Какви ли стъпки и схеми не измислях по тази линия. Понякога Стефан Хинков ме питаше и аз му казвах какво точно правя. По едно време почувствах и видях нещо и едва тогава той ми обърна внимание. Започна да обяснява някои неща под формата на лекции, но вече в неговия кабинет, а и практическите задачи изцяло се промениха.

Именно лекционния материал от този начален период излагам пред вас, материал, който е съвсем малка част от знанието на Стефан Хинков, до което имах честта да се докосна в течение на следващите години.

Осъзнавам трудността, пред която ще бъде изправен читателят, тъй като липсва демонстративно-практическата част, на която аз бях свидетел. Затова се опитах някои неща да изобразя със схеми и фигури, но те съвсем не са достатъчни за цялостно разбиране.

Отчитам като позитивен факт, че все пак ще остане информация за този велик българин, допринесъл за развитието както на бойните изкуства в България, така и за разгадаване тайните на една от най-древните книги в света – „И-Дзин“. А сега, нека се върнем в годините на апокрифното знание, което беше силно ограничавано и до което имаха достъп само единици.

Добромир Друмев